

Beszámoló

2013-ban, a Communitas Alapítvány által meghirdetett alkotói ösztöndíjra leadott pályázatomban egy rövidpróza-kötet kéziratának összeállítását vállaltam. A pályázatomban megjelölt terjedelmű anyag az elmúlt hónapokban elkészült, a szövegek nagy része egy hosszabb pihentetés utáni utolsó átnézés előtt áll. Véglegesítésük – amennyire egy szöveg, megjelenése előtt vagy akár után véglegesnek tekinthető – a következő hetekben esedékes. Ugyanakkor, talán némileg paradox módon az anyagi biztonság és az elismerés, amit az ösztöndíjbizottság pozitív döntése jelentett, az írástól való részleges eltávolodás lehetőségét is megteremtette. Ezáltal a folyamatos szöveggyártás kényszere helyett valós opcióvá vált a hátralépés, a szemlélődés, aminek következtében értékelhettem, és átértékelhettem az írásról, az alkotásról szóló eddigi elképzeléseimet. Ehhez a folyamathoz jelentősen hozzájárultak a Fiala Írók Szövetsége és a József Attila Kör által szervezett irodalmi táborok, melyeken a tavaly nyáron részt vehettem.

Az alkotói ösztöndíj ideje alatt az irodalmi élet mellett egy független színházi előadás egyik dramaturgjaként, valamint néhány színházi könyvről szóló recenzió szerzőjeként a színház terén is lehetőségem adódott új tapasztalatok megszerzésére. Bár teljesen különálló területként tekintek a két említett művészeti ágra, az utóbbi időben a test és az identitás – természetesen különböző formákban – mind az irodalmi, mind pedig a színházi érdeklődésem középpontjába látszik kerülni. A test és identitás tematizálódásának folyamata már az ösztöndíj ideje alatt létrejött szövegeimben is gyakran tetten érhető, ám ezek a szövegek, jelen formájukban leginkább egy igencsak hosszú utazás jelzésszerű kiindulási pontjának tekinthetők. A kötetnyi szöveg megírása mellett, az “utazás” lehetőségének, az indulás időszerűségének felismerését tartom a számomra megítélt alkotói ösztöndíj legfontosabb hozadékának. Tulajdonképpen döntések meghozatalában jelentette a legnagyobb segítséget a kapott támogatás, a döntések pedig az egyetlen lehetőséget jelentik, hogy többé váljak a magam alkotta történetek saját világukba zárt főszereplőinél.

Szabadulástörténet

Iszanub felriad. Nem álomból, még csak nem is szendergésből ébred. Inkább valamiféle álmodozásnak mondhatnánk azt, amivel idejét próbálná mulatni. Ha faggatnánk, Iszanub nem tudna számot adni arról, hogy ébredésekor mi jár a fejében. Ha arról kérdeznénk, hogy mióta álmodozik, talán zavarba jönne, vállát vonogatná, még hümmögne is. Válasz ezúttal sem érkezne.

Persze nem kérdezi senki. Teremtett lelket sehol sem látni, ezért Iszanub, anélkül, hogy e lehetséges kérdésekkel számot vetne, kinyújtja elgémberedett tagjait, megropogtatja csontjait, s mint aki ősi titok tudója, bólint, majd így szól: Idő van. Szavai nyomán kiszakadó lehelete belevegyül a finoman kevergő porba. Hangja visszhangzik az üres folyosókon.

Iszanub iménti kijelentésének valóságtartalmát vitathatnánk ugyan, de mivel akárcsak ő maga, valószínűleg mi sem vagyunk még teljesen tisztában a körülményekkel, kár – sőt az állítás vitathatóságából kifolyólag az is előfordulhat, hogy egyenesen lehetetlen – lenne most erre az időt vesztegetni.

Figyeljük inkább meg a csarnokot, ahol Iszanubra, erre a fura szerzetre akadunk. Ő maga is környezetét fürkészi éppen, így hiábavaló attól tartani, hogy a vizsgálódás során bármely cselekedetéről lemaradunk.

A négyszögletű helyiség vörösgránit falai között háromszor háromszor kilenc oszlop tartja az ugyancsak vörösgránit mennyezetet. Az oszlopokat, akárcsak a falakat, gondosan vésett és festett ábrák borítják. Állatok, emberek, tárgyak, mindenféle keverék lények és érthetetlen szimbólumok sorjáznak Iszanub körül. Ha a jelek körbeérnek egy oszlopon, nem torpannak meg. A következő oszlopon folytatódnak, s ezek fogytával a falakat lepik be. Hol körtáncot lejtenek, hol utat mutatnak, hol egymást üldözik, hol történetet mesélnek, de akad olyan rész is, ahol éppen csak fekszenek egymás fölé és alá rendezve, mintha alapos számvevő utasítására raktározták volna el őket a terhek cipelésétől kimerült, izzadó hordárok.

Persze valójában nem terjednek az ábrák. Gránittömbökbe vésve aligha burjánozhatnak tovább. És valami mégis történik. Láthatatlan erő vonzza körbe a szemlélődőket, vagy legalábbis Iszanubot az oszlop körül, ami előtt felriad, majd tovább, ismét körbe és körbe-körbe, amíg csak el nem fogynak az oszlopok. A falak következnek.

A csarnokban sötét van. Kintről – bárhol is legyen az – nem szűrődik be fény, bent pedig semmi nincs, ami megvilágítaná a teret. Hősünket nem zavarja a fény hiánya. Ennek ellenére lehuny szemhéjakkal, karját kinyújtva, az ábrákat tenyerével érintve halad. A világosság nekünk sem hiányzik. Nincs rá szükségünk, és ami azt illeti, látásra sem.

Miután az oszlopokat hátrahagyva eléri az egyik falat, megtorpan. Várakozik. Összeráncolja homlokát és kinyitja szemét. Először csak halvány derengés tölti be a teret, aztán a fény – akárha maga a Nap ragyogna – felerősödik.

Hát ez az! – mondja. Megvan! Ezért kellett itt lennem, hogy megteremtsem a fényt! Iszanub, a Fényhozó – ízlelgeti a szavakat. Lehunyja a szemét, állát előretolja, fejét hátrahajtja, mintha valami felülről jövő áldás felé nyújtana az arcát. Semmi sem történik. Az üdvivalgás, a fényhozónak, a megváltónak kijáró tisztelet elmarad. Senki sem rohan hozzá, nem kapják a vállukra, nem éljenzik, nem imádják. Elunja a dolgot. Megcsóválja fejét és ismét elindul. Karja nyújtva, tenyere a véseteken, előrebamul. Egy alkalommal a falra pillant, s az általa teremtett fényben a jelek ismerős jelentést adnak ki. Elrántja a tekintetét. Megszaporázza lépteit, s amíg egy, a csarnokból kivezető folyosóhoz nem ér, nem néz többet a falakra. Gondolhatnánk azt is, hogy a mereven tartott tekintet az oka, hogy nem fedezi fel a folyosó bejáratával átellenben, a csarnok túlsó falából nyíló, trapéz alakú kaput, de tévednénk. Hogy ő maga csak sejti, vagy teljes bizonyossággal tudja, hogy a faragott kőlappal lezárt kijárat felé hiába indulna, nem firtatjuk.

A fény ereje a folyosón sem lankad, az ábrák is tovább sorjáznak a falakon, de Iszanub itt sem figyel rájuk. Talán rosszul teszi. Egy helyen lenge ruhás nők szórakoztatnak hangszereikkel valami hatalmasságot, máshol aratás utáni betakarítás, vadászat vagy dicső csata zajlik éppen. Más ábrákon állatok, daru, sólyom, gepárd, krokodil sorakoznak. Hosszú nyakú szörnyek gabalyodnak egymásba, birkózásukat madarak figyelik. Sakálfejű férfi kísér át valakit egy folyosón, íbiszfejű férfi egy gyermekét tápláló nőt támogat. Iszanub ezekről mind lemarad. Csak a sokadik sakálfejű férfi ábrázolásánál áll meg vizsgálódni. A furcsa, félig ember, félig állat szerzetten jól szórakozik. Egy következő, hasonló lényt mutató ábránál ismét megáll. Alaposan szemügyre veszi a vonásokat, közben megdörzsöli a homlokát. Csodálkozva fedezi fel, hogy homlokát és szemei környékét, sőt egész arcát finom szőr borítja. Ugyancsak szőrös fülei hegyesen állnak el koponyájától, pofacsontja pedig hosszan előrenyúlik. Újra és újra végigtapogatja fejét, s a tapintások alapján arra a következtetésre jut, hogy maga is a falon látott sakálfejű alakhoz hasonlatos.

Ez sok mindent megmagyaráz – mondja, de hogy pontosan mit is, fogalma sincs. Téblábol a folyosón, vizslatja az ábrákat, és amikor – mint aki számára nem tetszőt lát – elrántja a tekintetét néhány jelről, ismét megszólal.

Persze! Hiszen, ha sakálfejem van, látnom kell a sötétben, ha pedig látok a sötétben, nincs szükségem a fényre. Hogyan lehetnék hát én a Fényhozó? Talán... Megeshet az is, hogy a nevem is egyéb, nem Iszanub.

Gondolataiba merül. Hümmög, bólogat. Valóban! Valóban, hát hogyan is feledkezhettem meg róla?! Hiszen az én nevem valójában Niuszab! – kiált fel, és megszűnik a fény. Tehát Niuszab vagyok, sakálfejű vagyok, sötétben látó vagyok. Elhallgat. Idő van. Niuszab vagyok – hallja, de nem tudja eldönteni, hogy ezúttal is ő mondja, vagy a falakról verődnek vissza saját szavai. Legyint. Vagyok, aki vagyok... De mit keresek itt?

Továbbindul, a folyosó végén egy terembe ér. Ebben összesen hat vékony oszlop áll, a falakból pedig hat kamra nyílik. Niuszab néha megbámulja a falakat díszítő ábrákat, de miután ismét rátalál saját ábrázolására, amint épp egy szívet a tenyerén tartó nőt vezet, nem foglalkozik többet velük. Átkutatja a kamrákat. Az elsőben vászonzacskókat és vászontekercseket, a másodikban különböző méretű agyagedényeket, a harmadikban pálmabort, a negyedikben cédrus- és egyéb olajakat, az ötödikben gyantát, a hatodikban pedig mirhát, fahéjat és egyéb fűszereket talál.

Örködnöm kell! – jelenti ki, az utolsó kamrából kilépve. Ekkora gazdagságot őrzés nélkül hagyni nem lehet. Megvan hát ittlétem célja. Még a sötétben is látok. Ki lehetne nálam alkalmasabb a feladatra? Örködni fogok – és lekuporodik a terem közepére. Ismét figyelni kezdi a falakat. Főleg a sólyom- és egyéb állatfejű férfiakat fürkészi. Közben így gondolkodik: Egyetlen örre mégsem bízhatják mindennek az őrzését. Még az én figyelmem is lankadhat. Előbb-utóbb csak érkeznie kell valakinek, aki felvált. Már ki tudja, mióta itt vagyok. Hamarosan jönnie kell a váltásnak. Nem váltja fel senki. Erősen nézi az ábrákat, aztán elképzeli, hogy egy hasonló alak jelenik meg a terem valamelyik bejáratában. Újra és újra megpróbálja, de semmi sem változik.

Nem szabad türelmetlennek lennem – mondja. Lehet, csak én képzelem úgy: sok idő telt el örködésem kezdete óta. Mérnem kellene az időt. Ismét körbejárja a termet, körbe a kamrákat, de nem talál az idő mérésére alkalmas eszközt. Visszakuporodik a terem közepére. Füle tövéből szőrszálát ránt ki, szemmagasságba emeli, elengedi. Majd én megmérem az időt – mondja, és

türelmesen várja, hogy a szörszál földet érjen. Szavai visszhangja összekeveredik a korábbi visszhangzó mondatokkal, és a szörszál nem ér földet. A levegőben marad, pontosan szemmagasságban, ott, ahol elengedi. Niuszab bámulja a lebegő, olykor meg-megremegő szörszálát, aztán felpattan és kiviharzik a teremből.

Jó, akkor ör sem vagyok! Nem örködöm! Legyen csak minden az enyészeté, bánom is én – fakad ki, és egy újabb terembe ér. Minek örködni? Nincs is itt senki! Sem olyan, aki felválthatna, sem olyan, aki bármit is elvihetne. Csak magam vagyok! Nem vagyok ör! Nem vagyok Niuszab! Akkor... Gondolataiba mélyed. Csak magam vagyok! – hallja saját hangját újra, és erről eszébe jut valami.

A nevem Naszibu, feladatom a teremtés. Megteremtem a magam társát! Kimondja a szavakat és cselekszik is. Letérdel. A földre köp. Köpetét porral keveri össze, s az így kapott masszát apró kígyóvá gyúrja. Mielőtt befejezné a formálást, elszégyelli magát. Feláll. Lézeng a lassan éledező, kígyószerű lény körül, végül pedig gondosan eltapossa. Más módszert keres. A falfestéseket fürkészi. Ezúttal egy térdelő, szárnyas nő ragadja meg a figyelmét. Visszaballag a terem közepére. Ismét letérdel, lehunyja a szemét. Egy lüktető szívről álmodik. Elevennek, forrónak, titokzatosnak, ujjpercnyinek álmodja. Ha valahol hibát fedez fel rajta, türelmesen álmodja tovább, amíg tökéletesre nem formálódik. Véréreket és tüdőt álmodik végtelen türelemmel. Ahogy ezeket befejezi, májjal, beggyel, egyéb belső szervekkel folytatja. Elkészül a madárral, az pedig elrepül. Nem bír a nyomára bukkanni, ezért újraálmodja. A sokadik próbálkozás után a madár ott marad. Naszibu elégedett. Szája szegletéből nyálcsepp buggyan elő. Imádkozik a madárhoz és továbbálmodja azt. A madár csőre, feje emberi, női arccá és koponyává alakul, szárnyai megmaradnak, de a tollak emberi karból sarjadnak. A karmos lábak hosszú, barna női combokká nyúlnak, gazdájuk pedig Naszibura mosolyog. Ő int, felkínálja magányos világát a nőnek, az pedig kilép az álomból. Naszibu kinyitja a szemét, de teremtményét sehol sem találja.

Törődötten tápázkodik fel. Nekiindul a teremből kivezető újabb folyosónak. Minden kamrába, minden helyiségbe benéz. A falon lévő ábrákat is szemügyre veszi, de a nőt nem leli sehol. Egy újabb terembe érve, amiből egyetlen kamra nyílik, hatalmas mérleget talál. A rozsdás szerkezet üres serpenyője a földig ereszkedik, a másikban – ez Naszibu arcával áll egy magasságban – toll hever. Nocsak! – szakad ki Naszibu száján. Hát erre szállt a madárka. A magasabban álló serpenyőt megpróbálja lehúzni, hogy megvizsgálhassa a tollat, de az nem

enged. Teljes súlyával csimpaszkodik a serpenyőre, de a másik, az üres oldal így is nehezebb. Magát a tollat sem bírja mozdítani. Ám legyen – mondja, és vállat von. Reménykedve indul a kamrához, mérleggel, tollal nem gondol többet. Belép a helyiségbe. Saját, embernő alakú, madárszárnyú teremtménye helyett egy oroslán és víziló testű szörnyeteg, hatalmasra tátott krokodil állkapcsával találja szemben magát. A krokodiltorok mélységétől, a belőle áradó sötétől megrémülve majd földbe gyökerezik a lába. Kimenekül a kamrából. A falhoz lapul. Miközben hátát a falnak támasztva a földre csúszik, a rémület helyét végtelen fásultság veszi át a sakálpofán.

Nem tudok teremteni. Naszibu sem lehetek. Sóhajt és az a nyugtalanító érzés kínozza, hogy mindez megtörtént már. Fülel, de a kamrából egyetlen nesz sem szűrődik ki. Ammat – mert így hívják ezt a fura, állatokból összegyúrt démont – nem mozdul. Most épp névtelen hősünk jól tudja ezt, ahogy azt is, hogy Ammat nem is tehet már másként. A démon nevét is jól ismeri. Azért tudhatjuk mi magunk is, mert már nem veszi a fáradságot, hogy azt színlelje: elfelejtette. Hagyja, hogy a sosem szűnő visszhangkavalkád töltse be fülét. Az idők végezte óta kiejtett szavai megragadnak a falak között. Egyetlen hang sem ülhet el.

Ubnaisz vagyok – hallja egy örökkévalósággal korábban kiejtett szavait. Hatalmas tojásba zártak, és arra várok, hogy megszülessem. Nem vagyok Ubnaisz. Sznaibu vagyok. Hordóba zártak, hajóra tettek, így sodródok a világ vizein, míg valahol partot nem érek. Nem vagyok Sznaibu. Naubisz vagyok. Hatalmas sziklába vájt templomban lebegek keresztül az örök sötétségen. A csillagokon kívül nincs útitársam. Nem vagyok Naubisz. Szibnau vagyok. Nem vagyok Szibnau. Ibszanu vagyok. Nem vagyok Ibszanu. Ibunasz vagyok. Iszuand vagyok. Szuandi vagyok. Nadiszu vagyok... Hétszáztizenkilenc név hangzik el, hétszáztizenkilenc történettel. Saját nevének, saját sorsának összes lehetséges variációját sorolja el a visszhang, és egyetlenegy sincs, ami feloldozná. Összes történetét végighallgatja, és mindenik ugyanúgy ér véget: Nem vagyok.

Anubisz vagyok! – üvölti, hogy elnyomja a visszhangokat. Anubisz vagyok! Apám Ozirisz, a Duat ura, nevelő anyám Rá igaz nevének tudója, Ízisz, aki a Napisten köpetéből és a föld porából Apóphiszhoz hasonlatos kígyót formált, annak mérgevel csalva ki a Nevet. Anubisz vagyok, a Túlvilágba lépő lelkek kalauza, a Holtak birodalma titkainak ismerője.

Feláll. Visszasétál a kamrába. Megáll Ammattal szemben.

Éhes vagy, Ammat, elveszett lelkek elnyelője? – régi ismerősként mosolyog a démonra. Gyűlöltelek az idők kezdetétől. Minden egyes lélekért gyűlöltelek, amit elnyeltél ahelyett, hogy Ozirisz birodalmába kerülhettek volna. Mióta éhezel? Mióta nem vetődött erre egyetlen lélek sem? Kiürült apám birodalma, Ammat, és lakóival együtt odalettek az istenek. Csak mi vagyunk. De megtaláltam a megoldást. Bocsáss meg, hogy magadra hagylak.

Anubisz vagyok – mondja ismét, és bemászik Ammat állkapcsai közé. Miközben eltűnik a torokból áradó sötétségben, ha figyelmesen hallgatjuk, elcsíphetjük az elhaló visszhang utolsó szavait: Nem vagyok. A mérleg serpenyői nyikorogva megbillenek. A toll lefele indul, az üresnek tűnő serpenyő magasba emelkedik.

Hogy közben Anubisz hova kerül, nem tudjuk, s hogy mi magunk hol vagyunk ebben a pillanatban, azt jobb, ha nem firtatjuk. Kérdésünkre a válasz még Anubisz történeténél is zavarosabbnak, nehezebben érthetőnek tűnhetne, és minden bizonnyal kevésbé lenne kielégítő vagy megnyugtató, mint jelenlegi bizonytalan állapotunk. Térjünk inkább vissza Ammathoz, az elveszett lelkek elnyelőjéhez, aki az idők végezte óta először összezárja állkapcsát, négy lábra áll, és kísétál a színről.

Repülőleckék

Mielőtt elindult a nő után, Hans Vogl sokáig meredt maga elé. Figyelmét egy részben kutyapiszokkal eltakart, szürke kavicsra összpontosította. A kavics színe a fehér murvával felszórt sétány színétől, szögletes formája a körkörösen rendeződő, de mégis leginkább lágy formátlanságba merevedett kutyapiszok alakjától ütött el. E színek és formák közötti feszültségek teljes feltárásban mélyült el Hans Vogl. Így próbálta enyhíteni a bénító szégyenérzetet, ami egyre inkább eluralkodott rajta. Ezekben a pillanatokban úgy érezte magát, mint egy uzsonnájától megfosztott elemista, aki az iskolai étkezdében áll lesben egy szelet asztalon maradt kenyér vagy fél zsömle reményében, amit végül talán el sem mer emelni. A legapróbb részletekig ismerte Hans Vogl ezt az érzést. Emlékezett az apja hangján megszólaló belső ellenvetésre, a megbélyegzéstől való rettegésre, és az ijedelemre, amit az asztalok között suhanó, a maradékokat fekete szemetes zsákba seprő takarítónő feltűnése okozott. Talán a takarítónő gyors közeledése kényszerítette bele, de a kisiskolás Hans Vogl döntött, és ez a döntés végképp meghatározta hátralévő életére a döntésekkel szembeni magatartását. Leszegett fejjel indult el a fél zsemleért, és minden ceremóniát, szégyenlősködést mellőzve markolta fel, majd tűnt el az étkezdéből. Éppen órára csengettek be, amikor kiért az udvarra. Miközben a többiek befele szállingóztak, ő zsákmányát izzadó tenyérrel szorongatva várta, hogy a belső tiltások utolsó visszhangja is elüljön. Közben néhány idősebb fiú, köztük azok is, akik korábban két pofon kíséretében uzsonnáját elvették, végigkövette az étkezdében zajló akciót, és röhögve álltak körül az udvaron. Lökdösték, guberálnak, patkánynak, kutyának csúfolták, majd uzsonnájának maradékával együtt, fejjel előre egy szemetesbe állították.

Hans Vogl legnagyobb igyekezete ellenére sem foglalta eléggé le a színek és formák kontrasztjának elemzése. A szögek és ívek hajszálvékony hálójába ragadt vágyai minduntalan előbukkantak, s az egyre távolodó, madárcú nő alakját idézték. Még tett ugyan egy reménytelen kísérletet, hogy tekintetét a fák koronáira függesztve maga is a lombok közé rejtőzzön, de a város szorításában nevelkedett, satnya fák nem nyújtottak menedéket. A parkot körülzáró toronyépületek szabta látóhatár mögé igyekvő nap felidézte benne a híg kutyaszarként szertecsorgó idő képét, s mert a nap és a nő egy irányba haladtak, nem maradt több kifogása. Óvatosan felmérte, hányan lehettek iménti vívódásának tanúi. A megnyugtató eredmény

szégyenérzetét is csillapította. Mielőtt elindult a nő után, Hans Vogl ismét döntött – huszonöt éve először.

Repülőleckék: Tartsa kezében a sorsát! – A madárjós repülőleckéket ad! Hans Vogl először átsiklott a fekete keretes négyszögbe, nagy színes betűkkel szedett hirdetésen. Már oldalakkal járt tovább a naponta megjelenő, száz oldalnyi színes hirdetést összegyűjtő lapban, amikor valamiért visszalapozott, és megakadt a szeme a madárjós felhívásán. Sem cím, sem telefonszám, sem időpont nem szerepelt a hirdetésben. Mi a fasz?! Tényleg a végéhez közeledik a világ! – állapította meg fintorogva Hans Vogl, majd tovább lapozott. Napokkal később, délutánonkénti hirdetésestrája során ismét eszébe jutottak a repülőleckék, de a felhívást sehol sem találta. Kétkedni kezdett saját emlékeinek valóságosságában. Ilyet nem lehet - mondta, s hogy bebizonyítsa, nem benne van a hiba, a szülei szobájában tartott hirdetéses archívumból előhalászta az előző napok kiadványait. Nem találta meg, amit keresett. Végül már a két héttel korábbi lapokat is oldalról oldalra nyálazta át, aztán feladta.

Hans Vogl az apjától örökölte a hirdetésekkel szembeni érdeklődését. Apja, bár egész életét közhivatalnokként élte le, megrögzött hobbikereskedőnek bizonyult. Hirdetések alapján vásárolt, hirdetések alapján adott el, és teljes készletét otthon, a hálószobában raktározta. Halálát is kereskedőszenvédélye okozta. Te, mi végül is még soha nem nyaraltunk. Ideje lenne – állt oda egy nap felesége elé, aki e szavak hallatán – amióta Hans Vogl az eszét tudta, először – a férfi nyakába borult. Lelkesedése némileg alábbhagyott, amikor kiderült, hogy a három napos utazás valódi célja egy neves márkájú, még működőképes, ám csak gyűjtőknek ajánlott, matuzsálemi korú hűtőszekrény megvásárlása, de így is kötélnek állt. Döntésében szerepet játszott az is, hogy a hűtő kifizetéséhez férjének minden addigra felhalmozott készletét pénzzé kellett tennie. Így az indulás előtti hetekben a hitvesi ágy környéke egy szenilis antikvárius rejtett raktárhelyiségéből, egy alsó-középosztálybeli, középkorú pár, penészedő falú hálószobájává vedlett vissza. Végül Hans Vogl apja kitakarította évek óta használatlan autóját, és feleségét maga mellé véve, búcsút intettek egyetlen fiuknak. Életük első nagy utazásának hét órával az indulás után szakadt vége. Még ki sem értek a városból, amikor egy teherautó rohant beléjük, és mindketten életüket veszítették. Szülei maradványainak beazonosítása után Hans Vogl a hűtő árából minden igényt kielégítő temetést szervezett. A szertartáson az elhunytak valamennyi közeli és távoli rokona, ismerőse részt vett, Hans Vogl kivételével. Ő ugyanis, amennyire tőle tellett, nem vett tudomást

az események alakulásáról. A szüleitől rámaradt, második emeleti lakásnak továbbra is csak egyetlen szobáját lakta, s amíg a konyha jelentős részét el nem lepték az apja nevére napi rendszerességgel érkező hirdetéses lapok, a hálósobában a legkisebb változtatást sem eszközölte.

Hans Vogl rohant a nő után. A park gondozatlanabb részére érve, ahol a fehér murvával felszórt sétányokat sár és gyomok lepték el, a gyepet, bokrokat, fákat pedig senki sem metszette, többször szem elől veszítette a törékeny alakot. Ilyenkor megtorpant. Bár meggyőződött az ellenkezőjéről, mégis úgy képzelte, a park összes látogatója végigkövette korábbi vívódását, és még mindig ezen szórakozik. Később, amikor a megtorpanások során már térdére támaszkodva kapkodott levegő után, eszébe jutott a legfontosabb kérdés: mit tesz, ha végül utoléri nőt? Megszólítani sem meri majd, ha végre mellette lesz. És ha meg is szólítaná? Minek kellene történnie ahhoz, hogy egy olyan nő, sőt, pont az a nő szóba álljon vele, Hans Vogllal, aki ráadásul izzadt, és borzos, és büdös, és kivörösödött, és beszélni sem bír a sok rohanástól? Teljes tanácstalanságában már nem csak azon kesergett, hogy a járókelők szeme láttára csinált hülyét magából, hanem azon is, hogy teljesen hiába tette. Végül mégsem törődött a kérdésekkel. Nem hiába! – ismételte miközben újra nekiiramodott. A nő ugyan csak sétálni látszott, Hans Vogl mégsem bírta csökkenteni a középük ékelődött távolságot. Miféle test vagy te? Miféle ember? Miféle férfi? Egy ilyen semmi, sétáló nővel sem bírsz lépést tartani? Egy ilyen madárlábú, madárfejú korccsal? Még csak nem is repül! A rohanás közben rátörő kétségbeesésen csak a düh segítette keresztül. A világra, a nőre, a lába alól kiforduló kövekre, saját magára, szüleire, középiskolai tornatanárára, és a padon üldögélő öregre, az álnok madárjósra, kínjai kovácsára egyformán dühös volt. Hangosan szidott mindent és mindenkit, ettől pedig még inkább kifulladt. Már nem csak követte, hanem valósággal üldözte az erről mit sem tudó, vagy legalábbis tudomást sem vevő nőt.

Egy kiszolgált víztorony tövében ért véget a hajsza. Rögtön miután kiváltották – jóval Hans Vogl születése előtt korszerűsítették legutóbb a környék vízellátását – a legfelső szinten körbefutó, nyitott erkéllyel bővítették a tornyot. A park átadásakor már kilátónak és múzeumnak használták, de idővel, akár egy kevésbé jelentős, ám szégyenteljes esemény az ember életében, úgy fakult ki a park látogatóinak emlékezetéből. A rendeltetését veszítette, hatszög alapú, vasbeton épület siralmas állapotban várta, hogy a természet, a hajléktalanok vagy bárki más,

esetleg bármi egyéb birtokba vegye. Folyton cserélődő, ideiglenes használói a lepergett vakolatot falakra firkált üzenetekkel, a földszint réges-régen felszedett padlóját szeméttel és ürülékkel igyekeztek pótolni. Hans Vogl látta már máskor is a harminc méter magas tornyot. Az elmúlt hetek céltalan kóborlásai közepette a park legeldugottabb zugaiba is eljutott, egyszer könnyített is magán a torony belsejében, de a lépcsőkön fel sosem merészkedett.

Mire a víztorony bejáratához ért, a nő lépteit már magasan a feje fölül hallotta. Nekiindult a felfele vezető csigalépcsőnek, s ahogy egyre szedte a fokokat, úgy horgadt le előbb a dühe, aztán határozottsága, legvégül pedig a szándéka, hogy utolérje a nőt. Végül a huszadik fok körül adta meg magát félelmeinek. Akár látta maga alatt a mélységet, akár nem, Hans Vogl kiverte a veríték, felgyorsult a szíve és szédülni kezdett, amint a második emeleti lakásánál magasabbra emelkedett. Ezúttal már magában is éppen elég gondot okozott a rohanástól összevissza kalapáló szíve ahhoz, hogy időben visszaforduljon. A düh rossz tanácsadó, jutott eszébe apja egyik, filmekből ellesett mondata, és mert úgy gondolta, könnyebb elhinni a kimondott szavakat, hangosan is megismételte. Hitt önmagának, és elhagyta a düh. Ha felment, előbb utóbb le is jön, állapította meg, aztán hozzáfűzte: a türelmetlenség is rossz tanácsadó. Ezt is elhitte, így leült a bejárattal szemben, és várt.

Amikor már nem tudott mit kezdeni az egyre halmozódó hirdetések újságokkal, Hans Vogl, mintha maga sem venné észre mit csinál, hóna alá csapott néhány példányt, majd a lakás legváratlanabb pontjain ébredt rá, hogy éppen ott és akkor meg kellene keresnie bennük valamit. Akár sikerrel járt a keresés, akár nem, egy idő után összecsukta a lapokat, és vonult tovább. Ha éppen a használaton kívüli hálószobában jutott eszébe valami felkutatni való, a lapozás befejezése után, mintegy véletlenül, a szobában felejtette az újságokat. Rengeteg időt emésztett fel a fölöslegessé vált lapok áthelyezésének e módszere, Hans Vogl mégsem bánta. Egyrészt a hosszas színjátékon keresztül magával is elhitette, hogy nem kellett döntést hoznia, másrészt, a hirdetések folytonos böngészésével lassanként bebocsátást nyert apja titkos világába.

Nem csak szenvedélyében, hivatásában is az apja nyomdokait követte. A körzet polgármesteri hivatalának egyik eldugott irodájában talált munkát, beszéltek, éppen abban, ahol az apja is kezdte a pályafutását, sőt, beszéltek azt is, hogy az apja életről alkotott elképzeléseit ismerve, az egybeesés korántsem lehetett a véletlen műve. Hans Vogl, amíg eszét nem vette a madárjós hirdetése, elégedett volt munkahelyével, és a legkisebb felelősséggel sem járó

munkájával. Naphosszat ült kikapcsolt számítógépe előtt, és aktákat rendezett. Egy nyugdíj előtt álló, kopasz férfival osztottak a repedezett vakolatú, pókhálós irodán. Munkatársa a pasziánsz különböző, számítógépes változataiban elért korábbi eredményeit próbálta javítani a munkaidő alatt, vagy fejét íróasztalára ejtve hortyogott. Ritka beszélgetéseik egyike alatt, amikor a férfi szóvá tette, hogy Hans Vogl sosem kapcsolja be számítógépét, és ecsetelni kezdte a különböző, akár internetről is letölthető kártyajátékok pozitív hatásait, Hans Vogl megfogalmazta élete egyik legjelentősebb elméletét, mely szerint nagyjából úgy áll az internettel és a számítógéppel, mint az Istennel. Egyik létét sem vonja kétségbe, de a végsőkéig hajlandó elmenni annak tagadásában, hogy a bármelyiknek is joga lenne beleavatkozni az ő életébe, mindennapjainak menetébe. A másik jelentős elméletét ugyancsak a korábbi párbeszédhez kapcsolódva, de évekkel később, hirdetések böngészése közepette fogalmazta meg és nem mulasztotta el másnap, sőt harmad-, negyed- valamint ötödnap is munkatársa orra alá dörgölni. Ennek értelmében a világháló a bele ragadt információkkal együtt úgy fölösleges, ahogy van, s csakis azok használják, akik kényelmességük és a gépek mindentudóságának illúziója okán megrekedtek egy igen kezdetleges, babonákkal átszótt értelmi szinten. Valójában ugyanis – fejtette ki naponta egyre nagyobb meggyőződéssel és hangerővel Hans Vogl –, valójában ugyanis, aki pontosat akar tudni a világ mindenkori állapota felől, annak elég a legközelebbi apróhirdetési újságot vagy akárcsak rovatot átböngészni. Annak alapján, hogy ki mit venne vagy mit adna el – folytatta az érvelést –, teljes mértékben feltárul a minket körülvevő világ minden rejtett összefüggése. Sőt! Aki ennyivel nem tudna betelni, az nagy alapossággal elemezheti a hirdetések stílusát, szavak számát és elhelyezését, a nagy- és kisbetűk arányát, valamint, a misztikus humbugok iránt fogékonyak elmerülhetnek a hirdetésekben feltüntetett telefon- és házsámok nemurologiai vizsgálatában. Hosszúra nyúló eszmefuttatásaiba, munkatársa, aki már rég feladta, hogy Hans Voglt jobb belátásra bírja, rendszerint belealudt, de amíg hangos horkolásba nem kezdett, Hans Vogl nem bírt leállni. Hogy munkatársa a lelkes szózatok hallgatása közepette el-elszenderedett, nem érintette különösebben fájdalmasan. Hagyta, hadd aludjon a másik, s csak a munkaidő lejártával ébresztette fel. Közben, olyan elfoglaltságot talált magának, amiről úgy gondolta, kifejezetten magányosan lehet a legodaadóbban végezni: bekapcsolta számítógépét, és pornót nézett.

Nem hiába! – mondogatta egyre Hans Vogl a torony lábánál kuporogva, és tovább várt. Amikor erőt vett rajta a nyugtalanság, felállt, megkerülte a tornyot, aztán visszaült. Türelme egyre fogyott. Már jó ideje azon rágódott, hogy bizonyára saját magát csapta be, és a nő nincs is, sőt, nem is volt soha a toronyban, amikor felfigyelt a bal cipőjére kenődött barna masszára. Nem hiszem el! – dohogott, miközben lesúrolta cipőjét a fűben. Valami rohadék szándékosan odaszart a lépcső elé, hogy belelépjek – folytatta, aztán benézett a toronyba. Elméletét nem sikerült megcáfolnia, ugyanis a széttaposott szar valóban a bejárat és a lépcső között lapult éppen. Az elkövető még arra is gondot fordított, hogy a felületes szemlélő elől egy kis vakolat törmelékkel takarja el a büzlő kupacot. Hans Vogl mégsem bírt igazán dühös lenni. A lépcsőkön felfele és lefele tartó barna nyomai mellett ugyanis, egy kisebb, női cipő részleges lenyomatát is észrevette.

Felfedezése nyomán a boldogság úgy környékezte meg Hans Voglt mint egy hatalmas tüsszentés, ami az utolsó pillanatban mégsem robban ki, hanem felszívódik a semmibe. Az ember ilyenkor már hiába néz a napba, felkapcsolt villanykörtebe, esetleg neoncsőbe, csak magát kínozza. Még jóformán meg sem fogalmazódott benne a felismerés, hogy mégsem tévedett, hogy mégiscsak van nő, és a nő nem a világ valamely távoli pontján rejtőzik, hanem pontosan az ő, a Hans Vogl feje fölött, a lépcsők végén, fenn a toronyban, amikor máris erőt vett rajta a csüggedés. Hát miféle nő az, aki belegyalogol a szarba? És miféle alak vagyok én, hogy egy ilyen után rohanok? És egyáltalán, hogy jön ez a nő ahhoz, hogy szaros lábbal másszon oda fel, ahonnan bele lehet nézni a messzeségbe, és nem vézna fák meg koszos épületek zárják el a teret, és látni lehet, látni mindent ami fontos, ahol a por, a füst, a szmog, a kosz, a zaj, a szar fölé emelkedik az ember, és úgy tekinthet le a városra, mintha köze sem lenne hozzá, és annak láthatja, aminek mindig is képzelte: szétfolyt madárpiszoknak egy hatalmas térképen.

Irigy volt Hans Vogl, és szégyellte magát. Szégyellt mindent, amit szégyellhetett, hogy irigy, hogy idáig követte a nőt, hogy követte a nőt, hogy ezt a nőt követte, hogy nem meri megmászni a lépcsőket, hogy már nincs állása, hogy már haza sem akar menni, hogy a parkban kószál, hogy gyermekkorában fejjel előre állították bele a kukába, hogy pornót néz, hogy a második emeleten lakik, hogy még sosem hagyta el a várost, hogy fél egy padon ülő öregtől, akit madárjósoknak képzel, hogy úgy képzele léteznek madárjósok, hogy úgy képzele emberek madarakká változhatnak, és ki tudja még mi minden jutott eszébe, amit szégyellhetett. Hogy enyhítsen az épelméjúsége összeroppantásával fenyegető szorításon, régi, jól bevált módszeréhez folyamodott. Leszegett fejjel, csak szeméit mozgatva vizsgálta végig maga körül a padlót, s a

legnagyobb aprólékossággal végzett megfigyelés során csakis a padlót ellepő különböző anyagok formájára és egymáshoz viszonyított elrendezésükre figyelt. A padlóról a falakra, majd a lépcsőre is kiterjesztett vizsgálódás lassanként hatni kezdett, önálló életre kelt, ritmust és irányt talált magának, Hans Vogl pedig boldogan követte.

Nem hiába fejlesztette majdnem tökéletesre az évek során önmaga átverésének képességét Hans Vogl. Úgy indult el felfele a lépcsőn, hogy tudomást sem vett róla, mit tesz. Szórakozottan követte a barna nyomokat. Előbb saját felfele és lefele tartó lábnyomait vetette össze, aztán a nő nyomait mérte a sajátjaihoz. Méretet, formát, dőlésszöget vizsgált, miközben újabb és újabb fokok maradtak el mögötte, s ha egy-egy fokon izgalmas kompozícióra bukkant, több percet is rászánt, hogy aprólékosan szemügyre vegye. Amikor saját nyomai megszűntek, csak nehezen sikerült megakadályoznia, hogy bele ne zavarodjon a gondosan felépített játékba. Egy másodperc töredéke alatt összpontosította teljes figyelmét a nő nyomaira, aztán már nem is emlékezett, hogy valaha az ő lépteit is kellemetlen szagú, barna jelek kísérték. Hiába bizonyult elégnek a másodperc töredéke is, hogy a félelem utat találjon és beszivároгjon a gondolatai közé, Hans Vogl elrejtőzött előle, és haladt egyre tovább. Csak a sötétség bírta megállítani.

Néhány évvel szülei halála után, Hans Vogl megtalálni látszott helyét a világban. Igencsak szűk hely volt ez a világhoz vagy akár a városhoz viszonyítva is, de Hans Vogl otthon érezte magát benne, és senki sem próbálta elvitatni tőle. A hely a második emeleti kétszobás lakást és a körzet polgármesteri hivatalának alagsorában megbúvó apró, dohos irodát foglalta magába, valamint az e két pont között húzódó, nagyjából félórányi gyaloglást, amit Hans Vogl minden hétköznapi kétszer tett meg, egyszer reggel, a lakásától a hivatalig, egyszer munkaideje lejártával, a hivataltól a lakásig. Így aztán nem csak egyszerű földrajzi pontként, hanem egy térből, időből, mozgásból, érzésekből, emlékekből és felelőségekből összeálló, világ a világban jellegű képződményként tekintett Hans Vogl mindarra, ami számára jelentőséggel bírt. Hétfévente, akár jól lakott pók a hálója közepén, úgy hintázott az apja recsegő karosszékében. Hirdetéses újságokból emelt falak vették körül, s miközben az évek óta raktározott, porosodó papír szagával szívtá tele a tüdejét, azon szórakozott, hogy szomszédai, akik leginkább egy bogaras fiatalembernek tarthatják, de tudni semmit sem tudnak róla, nyitott könyvként hevernek előtte. Az eladó mikró, a felújításra váró lakás, az angol, hegedű, matematika korrepetitor és bébiszitter keresés, az erotikus masszázs ajánlat, az ápoló, 20-35 év közötti, kellemes megjelenésű, lehetőleg

szőke vagy vörös hajú hölgytársat kereső, absztinens, szolid anyagi háttérrel rendelkező, sportos alkatú, 60 körüli férfi és a millió egyéb apróhirdetés alig egy-egy szilánkot tárt fel a hirdető életéből, de Hans Vogl végtelen türelemmel illesztette össze az egyes szilánkokat, míg betekintést nem nyert a város majd minden lakásába.

Hiába véste az eszébe, hogy a tudás hatalom, Hans Voglt megbénította a rengeteg információ, amit a város lakóiról összegyűjtött. Hiába bírta a legmocskosabb, legszánalmasabb részleteket is kiolvasni egy-egy hirdetésből, hiába következtette ki, hogy mi minden ócskaságot rejteget a fölötte élő tizennyolc emeletnyi szomszéd, minden egyes kép, minden szó és minden szám az ő, Hans Vogl életének sivárságáról árulkodott. Le akarta választani saját, apró világát a városról. El akart zárkózni minden félelemtől, minden szégyentől, de nem találta meg a módját, és egyre biztosabb volt benne, hogy egyedül nem is sikerülhet. Rég sejtette már, hogy előbb-utóbb nőre lesz szüksége, de megdöbbenette az erőszakosság, amivel ez a gondolat újra és újra utat tört a nagy odafigyeléssel rendezett elképzelései között. Hans Vogl, ugyanis, vajmi keveset tudott a nőkről. A hirdetések persze rendelkezésére álltak. Tudta, hogy vannak nők, akik pénzért gyerekekre felügyelnek, takarítanak vagy egyéb munkát végeznek, nők, akik lakhatásért cserébe különböző szolgáltatásokat végeznek, igaz, ezek természetéről soha nem szóltak a hirdetések, nők, akik kisgyerekekkel maradva, anyagi helyzetük megkönnyítése érdekében gáláns úriember segítségét keresik, diszkrét nők, idős nők, fiatal nők, ápolt és csinos nők, tapasztalt nők, dolgozó nők, gyógyító nők és rengeteg egyéb fajta is, de a szavak mellé nem bírt képeket, érzéseket rendelni, s a húsról, illatról, szagról fogalma sem lehetett. Aztán rátalált a pornóra, ami némileg megváltoztatta a helyzetet.

Tizennyolc emelet minden mocska nyom agyon! – fakadt ki leginkább azokon az estéken, amikor nap közben munkatársa elszunnyadt, ő pedig az egyetlen forráshoz nyúlt, amiből a nőkről, a testi vagy bármilyen egyéb szerelemről információt remélt. Mire – látványában legalább – megismerte a húst, a testet, mire még ravaszabban kezdte olvasni a hirdetéseket, arra is ráébredt, hogy ami a monitoron eléje tárul, illúzió csupán. Ekkor már hiába döntötte el, hogy értelmetlen a további képek, filmek nézése, a testek, mozgások, hangok vizsgálata, hiába nem jutott újabb ismeretekhez a számítógép előtt töltött napok után, egyre csak azt leste, mikor lesz végre ismét alkalmas a pillanat, mikor hangzik fel a másik asztaltól a megnyugtató hortyogás. Minél gyakrabban hangzott fel a hortyogás, Hans Vogl annál kellemetlenebbül érezte magát a nap hátralevő részében. Ha lehunyta a szemét, rögtön a matracnak, asztalnak, padnak,

motorháztetőnek, zöld gyepre terített, piros négyszögrácsos terítőnek képzelte magát, és ráfolyt, ráömlött, rácsepegett minden, amit a fölötté, rajta üzekedő alakok kieresztettek magukból. Hans Vogl fuldokolt. Munkahelyéről hazaérve szokásosnál is nyomasztóbbnak érezte a fölötté tornyosuló tizenhatszáz emeletet, s a nagy nyomás a földbe látszott préselni Hans Voglt. Úgy nyom! Úgy nyom! – üvöltötte néha az üres lakásban. Nem lehet már lenni, létezni sem lehet, csak lapulni! Csak lapulni! – ilyenkor hanyatt vetette magát az ágyán, tenyerét a mellkasára fektette, lassan, mélyen lélegzett. Csak tudnék valahogy fölülemelkedni ezen az egészen. A sok mocskon, szaron, nyügön, emeleten – kesergett, de soha nem mondta ki, soha nem döntötte el, hogy valóban meg is akarja tenni. Aztán, ismét feltűnt a madárjós hirdetése.

Hans Vogl a toronyban töltötte az éjszakát. Miközben felfele haladt, érzékelte ugyan az egyre sűrűsödő sötétséget, de akár a többi zavaró tényezőt, figyelmen kívül hagyta. Amikor már az orráig sem látott, rátört a félelem. A falnak lapult, és sem felfele, sem lefele nem mert elindulni. Nagyjából másfél óra rettegés után adta meg magát. Hátát továbbra is a falnak vetve leült a lépcsőre és átölelte a térdét. Előbb a nőre, aztán már csak a reggelre várt, miközben az éjszaka hidege egyre mélyebbre ette magát a csontjaiba. Hiába bízott benne, a nő reggelig sem jött le a toronyból. Le kell jönnie! Le kell jönnie! Le kell jönnie! Ismételte egyre, és amikor a torony környékét éjszakára birtokba vevő macskák szerelmes ordítózásba kezdtek, ijedtében magára vizelt. Mire rájött, hogy miféle lények járatták a bolondját vele, kutyák érkeztek, szétkergették az enyelgő macskákat, majd ők is odébb álltak. A park fái nagyrészt kiszűrték az éjszakai város zaját, s a hirtelen támadt csendben Hans Vogl ideje lassabban csordogált, mint addig bármikor. Hogy a sötétben henyélő másodperceket mozdulásra, rettegését pedig csitítani bírja, segítségért kiáltott. Úgy gondolta: szégyen vagy sem, ideje véget vetni a bújócskának, kínlódásnak, és ha megalázkodás, könyörgés az ár, ő azt sem sajnálja. Hosszan kiabált, de sem a megalázkodása, sem a könyörgése nem kellett senkinek. Fölötté, alatta és körülötte is mozdulatlan maradt az éjszaka. Később egy csalogány kezdett bele szokásos éji énekébe, aztán még egy, még egy, még egy, még egy és ki tudja még hány. Tojókát hívtak a hímek, Hans Vogl pedig újra segítségért ordított.

Hajnalba haza indult. Ugyanazon az útvonalon haladt, amelyiken előző nap rohanva érkezett. Ezúttal lassan mozgott, testét elgyötörte az éjszaka hidege. Ízületei közül minden lépésnél homok pergett, és minden kihulló homokszem helyébe izzó tűt döfött valami láthatatlan

hatalom. A rátörő köhögéstől egyszerre érezte megroppanni mellkasát és gerincét, koponyájából felzaklatott varjúserreg kereste a kiutat. Mindeközben a torony kitakarta a felkelő napot, árnyéka Hans Voglra vetült, és sokáig kísérte. Megint hülyét csináltam magamból – köpte összeszorított fogai közül a világba. Hogy a nővel végül mi történhetett, hogy hova tűnt el, ha egyáltalán volt, és tényleg eltűnt, nem sikerült kiderítenie. Elméleteket gyártott ugyan, de ahogy kitalálta, sorra meg is cáfolta őket. Végül két elképzelése maradt. Az első szerint a nő azért ment a toronyba, mert végezni akart magával. Keskeny bőrvével vagy a kis táskájában elrejtett kötéllel húzhatta fel magát a torony tetején, s így nem csoda, hogy reggelig sem érkezett vissza a magasból. Még jó, hogy nem másztam tovább! Csak az hiányzott volna, hogy a holttestére is rátaláljak! Hazamegyek, és rendben lesz minden – gondolkodott hangosan Hans Vogl, de bármennyire is szeretne volna elhíttetni magát, hogy első elképzelése a helytálló, mégsem hitte. A nő ugyanis, felérve a torony tetejére, elég magasra jutva ahhoz, hogy jól elrugaszkodhasson, elrepült. Erről szólt a második elmélet, és Hans Vogl tudta, hogy így történt. Mi másért járt volna a nő a madárjóshoz, mint a repülőleckék miatt? Mi másért vált egyre verébszerűbbé, ha nem azért, hogy átverve az eget, maga is szárnyalhasson. Minél tovább gondolkodott ezen, annál kevésbé bírta felidézni a nő vonásait. Emlékezetében már csak egy madár-ember szörnyeteg jelent meg, s úgy rémlett, amíg lent, a torony bejáratánál várt a nő visszatértére, valóban elsuhant egy nagyobb árnyék fölötte. Ilyen átalakulást még az sem érhet, hogy repülni bírj! – jelentette ki, és vonszolta magát egyre tovább. Hosszú időbe telt mire elérte a padokat. Remélte, hogy néhány futón kívül senkivel sem találkozik, de az öreg már a szokásos padján ült, és egyenesen rá bámult.

Az újabb repülőleckés hirdetés teljesen összezavarta Hans Vogl életét. Repülőleckék: Tartsa kezében a sorsát! – A madárjós repülőleckéket ad! – hirdették ismét a színes betűk a fekete négyzetben, Hans Vogl pedig arra gondolt, hogy bármilyen hülyén is hangozzék a szöveg, igazán ráférne egy kis segítség saját sorsa egyengetésében. Az elején csak önmaga szórakoztatására próbálta felderíteni a részleteket, s abból, hogy a felhívás egyetlen lapban jelent meg, azt pedig kizárólag az általa is lakott városrészben terjesztették, Hans Vogl arra következtetett, hogy a madárjóst valahol a környéken kell keresni. Hogy a szerkesztők döntése vagy a madárjós kérésére került a hirdetés a szabadidős tevékenységek közé, nem lehetett egyértelműen eldönteni, de az alapján, hogy a repülőleckék melletti hirdetések nagy része a

közeli parkot jelölte meg helyszínül, Hans Vogl gondolatban ugyanoda helyezte a madárjóst is. A hirdetés újbóli felfedezésének másnapján kezdte fürkészni a madarakat. Úgy okoskodott, hogy valóban a parkban lehet a legtöbb madár, s ahol a madarak vannak ott kellene lennie a madárjósnek is, de nem akarta elsietni a dolgokat. Munkába menet türelmesen várta az apró, tollas jószágok feltűnését, és néhány nap után megállapította, hogy elméletének megfelelően, az általa naponta bejárt útszakasz, a parkhoz legközelebb eső részén tűnnek fel leggyakrabban. Újabb napok teltek el, amikor egy délután, véletlenül lesodródva szokásos útvonaláról, Hans Vogl a parkban kötött ki. Aztán mindennapossá váltak a lesodródások, ezzel egy időben pedig egyre gyakrabban tévedt el Hans Vogl a parkban, egész délutánokat töltve házon kívül. Minél több időt töltött a parkban, annál kevésbé kínozták szokásos lelki nyavalyái. A hirdetésekről, repülőleckékről, sorsról is csak azért nem feledkezett meg, mert időközben valóban rátalált a madárjósra. Előbb csak a park legforgalmasabb részén, folyton ugyanazon a padon üldögélő öreg tűnt fel neki, s amíg észre nem vette, hogy az öreg majdnem sosincs egyedül a padon, egyszerű csövesnek gondolta. A legkülönbélebb alakok ültek le az öreg mellé. A középkorú, öltönyös üzletembert, ikreit sétáltató kismama váltotta, őt a park egyik idősödő közmunkása. Volt, aki mintha csak kutyasétáltatás vagy kocogás közben véletlenül foglalta volna el az öreg melletti helyet, volt, aki széles mosollyal, messziről integetve érkezett. Hetek teltek el, mire Hans Vogl kiismerte a madárjós visszatérő klienseinek programját, de még mindig nem tudott számot adni arról, hogy miért jár ki szinte naponta madárjós-lesre. Igaz, nem is kereste különösebb odaadással a magyarázatot. Minél kevésbé törődött saját cselekedeteinek okaival és következményeivel, annál könnyebben tudta elkerülni a döntéshelyzeteket. Csak akkor rémült meg, amikor már sokadik alkalommal tűnt úgy, hogy a repülőleckékre járók, akik félórányi, órányi időt töltöttek minden alkalommal a madárjóssal, s ez idő alatt sem rohangáltak össze vissza, nem ugráltak fákról a mélybe, nem csapkodtak a karjaikkal, napról napra madárszerűbbé váltak. Ki pelikánhoz, ki tukánhoz, papagájhoz, cinkéhez, gólyához, varjúhoz vált egyre hasonlatosabbá, a nő pedig, akire Hans Vogl a madárjós-les harmadik hetében figyelt fel, aki azóta minden álmába beopta magát, leginkább egy verébre kezdett hasonlítani. Csak a madárjós nem változott. Mélyen homlokába húzott, kék és szürke mintás sportsapkája alól nagy, kerekre nyitott szemek, gyér szemöldök és egy hatalmas bibircsókos orr meredt a világra. Vonalnyi száját alig nyitotta ki beszéd közben, kezének három három ujján gyűrűk sorakoztak. Jegygyűrűk, pecsétgyűrűk, karikagyűrűk, virágos gyűrűk, az öreg nem válogatott. Első pillanatra

egy gyerekkorában látott rajzfilm egyik, szarkát mintázó szereplőjét juttatta Hans Vogl eszébe, és többé soha nem bírt másként tekinteni az öregre.

Közben Hans Vogl egyre gyakrabban késett el munkahelyéről, és egyre gyakrabban távozott munkaideje lejárta előtt. Munkáját annyira szórakozottan végezte, hogy előbb csak munkatársa, később már a felettesei is szóvá tették. Munkatársa hiába szenderült el egyre gyakrabban, Hans Vogl csak ritkán élt a lehetőséggel, hogy számítógépét bekapcsolja. Azokon a napokon, amikor nem bírt ellenállni a kísértésnek, nem ment ki a parkba. Hazaérve lerogyott szokásos, hirdetés-böngésző fotelébe, de a hirdetések helyett az önmarcangolásban merült el. Reggel aztán a parkba vezetett az első útja. Ahogy életében egyszer sem jutott eszébe, hogy hirdetést adjon fel, vagy – apjával ellentétben – valamilyen hirdetésre jelentkezzen, ugyanúgy nem merült fel benne annak a lehetősége sem, hogy maga is a repülőleckéket vegyen. Ehelyett kívülről szemlélve próbálta megérteni, felderíteni a madárjós világot.

Egy szokatlanul hideg, késő tavaszi délután hiába érkezett meg a nő szokásos időben, hiába ült le az öreg mellé, egyetlen szót sem váltottak egymással. Változások ideje ez – mondta Hans Vogl, és bólogatott mellé. Az ő élete is megváltozott. Miután egy alkalommal, az irodáját betöltő hortyogás közepette, elveit végleg feladva, pornó helyett a madárjósok utáni kutakodásra használta az internetet, többé nem ment be dolgozni. Jövője nem aggasztotta különösebben. Igénytelen életmódja következtében rengeteg pénzt spórolt meg önkormányzati fizetéséből, és úgy számolta, hacsak valami drasztikus változás nem történik, évekig eléldéghet még anélkül, hogy dolgoznia kellene. Aggódott viszont a nőért, akinek arca egyre komolyabb, vonásai egyre jellegtelenebbek lettek, és úgy tűnt, már semmi nem állíthatja meg a végképp verébbé levés útján. Amikor kiszabott ideje lejárt, a nő rövid öleléssel búcsúzott el az öregtől, és addigi szokásától eltérően, a legközelebbi villamosmegálló helyett a park belseje felé vette az irányt. Mielőtt elindult a nő után, Hans Vogl sokáig meredt maga elé.

Hans Vogl gyűlölte a rá irányuló tekinteteket. Kiszolgáltatottnak és elnyomottnak érezte magát, már a gondolattól is, hogy ki ki kénye-kedve szerint bámulhatja meg. Elkésérítette a lehetőség, hogy megbámulásának – majdhogynem erőszaktevéssel felérő – tényéről olykor még tudomást sem szerezhet. Hiába voltak, akik mindenféle szándékosság nélkül mosolyodtak vagy borzadtak el Hans Vogl, esetleg bárki, netán bármi más megbámulása közben. Hiába történhetett már maga a megbámulás is akaratlanul, Hans Vogl semmi sem nyugtathatta meg. Ha nem a

kiszolgáltatottság, a bizonytalanság kínozza. Hiszen sosem tudhatta, mit lát a másik. Az, aki éppen rá néz, aki éppen az ő arcát, testét vizslatja, és főleg azt nem ismerhette meg, hogy a látott képek miféle gondolatokat indítanak el abban a másikban. Nem volt hiú, olykor mégis hosszan állt a tükör előtt, hogy saját vonásait, arcizma minden rándulását, karja emelkedését, lépteinek súlyát pontosan megjegyezze. Csak annyit láthatnak, amennyit én is látok, magyarázta ilyenkor önmagának, majd azt is hozzátette: Ha minden mozdulatomat ismerem, meglepetés még véletlenül sem érhet. De ez sem mentette meg. Előbb csak enyhe bizsergés jelentkezett testének azon részein, ahova idegen tekintet irányult, aztán a bizsergés viszketéssé alakult, majd égni kezdett a bőre, és az égés egész testére kiterjedt. Mindeközben egyetlen kérdés ismétlődött folyton az elméjében: mit láthat, vajon mit láthat?

Hans Vogl visszabámult az öregre, bele egyenest az őt követő vizenyős szempárba. Az öreg mindent tudott. Hans Vogl a szemén látta, hogy a nőről, a toronyról, az éjszakáról, a még mindig nedves foltról nadrágján újat már senki nem mondhatna neki, és egy pillanatig az öreg szemével tekintett magára. A bizonytalanság szörnyűsége messze elmaradt a teljes bizonyosság által Hans Voglra mért csapástól. Az önámítás minden fortélyát latba vetve felépített világ falai beomlottak, színei, képei megfakultak, szertefoszlottak a bizonyosság elviselhetetlen terhe alatt. Egy magas termetű, vékony csontú férfit látott, hatalmas, lapátkezekkel, meggömbült háttal és lehorgasztott fejjel. Rongyait, mert a a magán hordott gyűrött, koszos és szakadt, hol túlságosan bő, hol túlságosan szűk holmiit már rég nem lehetett ruhának nevezni, mintha türelmetlen kezek aggatták volna egy, a világból mit sem észlelő kirakati bábura. Arcát kivéve, egy darabjaira hullani készülő ember türelmetlenül papírra vetett vázlatrajzának tűnt fel maga előtt Hans Vogl. Arcát viszont a legnagyobb türelemmel, részletességgel és rosszindulattal mintázták meg. A puffedt arc, az egymástól távol álló, beesett szemek, az alig létező állhoz képest merészen előreugró keskeny orr emberi arcot formált ugyan, de madárszerűségét lehetetlen volt elvitatni. Hans Vogl magát látta, de gyűlöletesebb képet el sem tudott volna képzelni. Az öreg közben kinyújtotta felé a karját, és magához intette. Ujjai héjakarmokká görbültek, készen arra, hogy kiszolgáltatott áldozata hátába vájjanak. Hans Vogl nem türtöztette magát tovább. Engem ne nézzen senki madárnak! Érted?! Senki! Madárnak senki! – ordította miközben az öklét rázta az öreg felé, majd sarkon fordult és elrohant.

Hazafele vette az irányt. Fájó, égő ízületeivel mit sem törődve, végigtrappolt a lehető legrövidebb útvonalon, a közlekedési lámpákkal mit sem törődve vágott át az úttesteken, illemre,

tapintatra fittyet hányva gázolt át a többi járókelőn, idősen, fiatalon egyaránt. Csak a lakását rejtő húszemeletes bejáratánál állt meg. A rohanástól kifulladásra földre rogyott. Percekig öklendezett, de gyomrából semmi sem tört a felszínre. Teljesen üresnek érezte magát belül Hans Vogl, és a gyomrában tátongó üresség zavarta a legkevésbé. Amint levegőhöz jutott, talpra állt. Egy végső futást... – mondta, mielőtt nekiindult a lépcsőknek. A korábbi, második emeleten húzódo képzeletbeli határon úgy viharzott át, hogy eszébe sem jutott benézni saját lakásába. Bár fogalma sem volt, előző nap milyen magasra juthatott a toronyban – még ha magát becsapva tette is –, feltörte a magaslatokat rejtő félelemburok falát, és ezúttal már teljes tudatossággal szedte a lépcsőfokokat. Ahogy korábban gúzsba kötötte, most úgy húzta, rángatta egyre feljebb a szégyen és a félelem. Minden leszakad, leszakítok mindent – fújtatott egy lépcsőfordulóban, és miközben egyre feljebb jutva valóban leszakadni, lepattogzani érezte magáról a ráakódott szennyet, úgy tűnt, ő maga is szétszakad.

Végül nem szakadt szét. A huszadik emeletre érve nyitva találta a lapos tetőre vezető ajtót. Miután kivárta, hogy a fáradtságtól kiszakadni készülő szíve és egyéb belső szervei megnyugodjanak, szemei elől eltűnjenek az egyre gyűrűző kék és lila karikák, kinyitotta az ajtót, majd kilépett a tetőre. Néhány másodpercig a szemét sem bírta kinyitni a fent tomboló szélben. Szinte még csukott szemmel, találmra indult el az antennák, szellőző nyílások között, és behúzódott a tetőn felállított víztartály részleges szélárnyékába. Ott elbizonytalanodott. Végül is, mit keresek én itt? – kérdezte magától, de választ nem talált. Annyit tudott csak, hogy végrehajtotta addigi élete legmerészebb, legnehezebb és legfontosabb tette. Saját elhatározásából felülemelkedett mindazon, ami körülvette, ami lehúzta. Legyőztem! Legyőztem a várost – ez zakatolt benne. Ellenállhatatlan késztetést érzett, hogy a tetőről lebamulva megtekintse áldozatának poros, bűzös, megkövesedett fekélyként szétterülő tetemét. A tető szélére állított hatalmas reklámtáblák elzárták előle a kilátást, ezért a részleges szélárnyéket hátrahagyva elindult a tető pereme felé. A peremen végigfutó derék magas párkányba kapaszkodva bámult le a városra, aztán tekintetét egyre feljebb és feljebb emelve a város határát kezdte kutatni. Előbb csak egy lépést tett oldalra a párkány mentén, majd még egyet és még egyet, amíg a párkányt követve rohanni nem kezdett. Arra vágyott, hogy a város határát megtalálva, megpillanthassa a városon túl tenyésző, burjánzó szabadságot. A zöld színt kereste, amivel a térképészek jelölték a városon túli részeket, de nem találta meg. Hiába kapaszkodott fel a húsz emelet legtetőjére, hiába pusztult majdnem bele, hogy kiszakadjon a városból, hogy

felülemelkedjen rajta, a város még mindig fölé magasodott. Bármerre nézett, bárhova rohant a tetőn, a távolban, körös-körül további épületek nyúltak az égbe. Tíz, húsz, harminc, de talán száz emelettel is magasabbnak tűntek Hans Vogl toronyházánál, és árnyékukban Hans Vogl minden harca, kínja és győzelme elsorvadt. Hans Vogl elkeseredett. Gyűlölte magát, amiért elhitte: győzhet. Amiért úgy képzelte, ha a város területét elhagyni lehetetlen is, képes lehet rá, hogy föléje emelkedjen, maga alá gyűrje. Nem volt tovább. Hans Vogl végtelen csalódottságában átlendült a párkányon. Mielőtt egy járókelőt maga alá gyűrve a járda aszfaltjába csapódott, még sajnálta egy kicsit, hogy elmulasztotta a repülőleckéket.